

Advies van de Raad voor Dierenwelzijn (9/12/2010) *betreffende elektrische halsbanden*

Na klachten en vragen over het gebruik van elektrische halsbanden bij honden, vroeg de Minister de Raad voor Dierenwelzijn haar hierover te adviseren.

Er zijn drie types halsbanden, afhankelijk van het doel:

- 1) antiblafhalsbanden: als het dier blaft, wordt er automatisch een elektrische schok toegediend om dit gedrag te stoppen;
- 2) halsbanden gekoppeld aan onzichtbare omheining: als het dier een afspanning nadert, wordt er automatisch een elektrische schok toegediend om het vluchten te vermijden;
- 3) trainingshalsbanden: een persoon dient een elektrische schok toe via een afstandbediening om een specifiek gedrag te stoppen of aan te leren.

In de praktijk blijken deze halsbanden een afdoend, betrouwbaar middel te zijn om blaf-, vlucht- of ander gedrag te controleren. De laatste jaren is er een evolutie geweest in de sector van de elektrische halsbanden. De grootste fabrikanten van elektrische halsbanden hebben zich sinds een vijftal jaar herenigd in de 'Electronic Collar Manufacturers Association' (ECMA)¹ en binden zich aan een welzijnscharter en normen (bijvoorbeeld maximum 200 mA elektrische stroom bij een weerstand van 500 ohm). Negentig percent van de verkochte elektrische halsbanden in België wordt gefabriceerd door een producent die lid is van ECMA. Eén producent heeft een systeem ontwikkeld dat ervoor zorgt dat de stroomsterkte niet stijgt onder invloed van een veranderende weerstand maar constant blijft (een systeem van gecontroleerde stimulatie: bijvoorbeeld bij een vochtige huid die een betere geleiding van de stroom veroorzaakt, blijft de stroomsterkte toch constant). Het dossier van de Raad² met recente en relevante literatuur over elektrische halsbanden geeft aan dat het merendeel van de literatuur niet kan worden gebruikt om de nieuwe generatie laagenergetische elektrische halsbanden te beoordelen: ofwel was de intensiteit van de schokken hoger dan de maximale output van de huidige generatie halsbanden ofwel was de intensiteit niet vermeld. Recentere literatuur toont aan dat er bij correct gebruik het gebruik van de halsband resulteert in een toestand waaraan de hond zich met minimale kost aanpast. Bijgevolg is de stress- en welzijnsimpact in dit geval beperkt.

De Raad voor Dierenwelzijn erkent dat het probleem niet de elektrische halsband zelf is, maar wel het verkeerde gebruik ervan: bij het aanwenden van deze halsbanden en in het bijzonder bij traininghalsbanden is inzicht in de trainingsprincipes noodzakelijk. Vermits in dit laatste geval het een persoon is die de hond stimuleert (via een afstandsbediening), is het belangrijk voor het welzijn van de hond dat dit op controleerbare en voorspelbare wijze gebeurt. De twee belangrijkste elementen hierbij zijn een juiste timing (voor het toedienen van de elektrische schok ten aanzien van het af of aan te leren gedrag) en het consistent toedienen van elektrische schokken (steeds dezelfde schok onafhankelijk van de gemoedstoestand van diegene die afstandsbediening hanteert).

Het gebruik van elektrische halsbanden is voor de Raad voor Dierenwelzijn aanvaardbaar mits voorwaarden betreffende fabricatie, verkoop en gebruik (zie verder). Deze voorwaarden hebben als doel een toevalstimulatie, een overstimulatie, fysieke en psychische schade voor de hond, een verkeerd gebruik te vermijden en impulsaankopen te beperken en een correct gebruik te bevorderen. Om met grotere zekerheid geen fysieke schade aan het dier te berokkenen zijn de normen wat betreft maximale stroomsterkte strikter dan de ECMA-normen.

De Raad adviseert om volgende parameters op te leggen aan fabrikanten (1), handelaars (2) en gebruikers (3).

1. Fabricatie

- De Europese radiotransmissienormen (frequentie en output) naleven.
- Een unieke code voor elke zender zodat interferentie met een andere zender onmogelijk is.

¹ <http://www.ecma.eu.com/>

² Dossier 'Welzijnsaspecten bij het gebruik van elektrische halsbanden bij honden'

- Het niet overschrijden van bepaalde maximale waarden wat betreft piekstroom, rms³-stroom, duur van de elektrische impuls en energie van die impuls⁴. Ingeval geen systeem van gecontroleerde stimulatie wordt gebruikt, dienen striktere normen worden opgelegd.
- De stimulatieduur beperken door automatisch uit te schakelen.
- Afstand van maximum 6 cm tussen beide elektroden ("polen").
- Afgeronde elektroden aan het uiteinde dat contact maakt met de huid.
- Gebruiksaanwijzing in de officiële landstalen, met vermelding van risico's op verkeerd gebruik.
- Ingeval van anti-blafhalsbanden: een dubbele detectie van het blaffen (geluid en trilling).
- De handleiding bevat een tabel die bij een weerstand van 500 ohm en in functie van het geselecteerde gebruiksniveau (bijvoorbeeld zwak, matig, sterk) de geleverde stroomsterkte vermeldt. Bijgevolg kunnen de niveaus van verschillende fabrikanten en modellen vergeleken worden.

2. Verkoop

- De verkoop beperken tot dierenspecialzaken waarvan de verantwoordelijke een opleiding over het gebruik heeft gekregen.
- De toegang tot die artikelen in de specialzaken beperken (zodat men zich tot de verkoper moet wenden).
- De verplichting voor de verkoper om de klant te informeren en met hem te bespreken wat hij precies nodig heeft.

3. Gebruik

- De halsband niet dag en nacht gebruiken.
- Bij gebruik van een onzichtbare omheining voldoende ruimte voor de hond om zich te bewegen zonder direct in de activatiezone terecht te komen.
- De koper via het internet of CD-rom informeren omtrent een correct en verstandig gebruik.

Voetnoot:

Animaux en Péril, Eurogroup for Animals, GAIA, Nationale Raad voor Dierenbescherming (NRDB) en Nationale Vereniging voor Dierenbescherming (NAVED) gaan niet akkoord met dit advies: "De halsband is geen betrouwbaar middel om blaf-, vlucht- of ander gedrag te controleren. Dergelijke halsband mag niet vrij te koop zijn; de barrières die bovenstaand advies voorziet zijn onvoldoende om onoordeelkundig en verkeerd gebruik te vermijden. Bovendien bestaan er voldoende beloningsgerichte opvoedingsmethoden waardoor het gebruik van de elektrische halsbanden onnodig is. Onze verenigingen zijn bereid de toelaatbaarheid van het gebruik van de elektrische halsband slechts te overwegen in zéér specifieke gevallen en als enig alternatief voor euthanasie, wat enkel kan beoordeeld worden via gedragsonderzoek en opvolging door opgeleide mensen. Daarnaast dient het huidige gebruik van een halsband in de hondensport (als sport en hobby) geen redelijk doel in het belang van het dier en is bijgevolg niet te verantwoorden. De tekst vat een uitvoerigere bezwaartekst samen, die de betrokken verenigingen hebben overgemaakt aan het secretariaat van de Raad voor Dierenwelzijn."

³ Root mean square

⁴ - Met een systeem van gecontroleerde stimulatie; de stroomsterkte is onafhankelijk van de weerstand tussen de elektroden:

Bij verandering van weerstand van 5000 ohm naar 500 ohm, stijgt waarde van de piekstroom niet meer dan 10%.

Maximale piekstroom < 150 mA (bij weerstand van 500 ohm)

Maximale rmsstroom < 30 mA rms (bij weerstand van 500 ohm en onafhankelijk van aard van de stroom)

Geen systeem met gecontroleerde stimulatie: bij verandering van weerstand van 5000 ohm naar 500 ohm, stijgt waarde van de piekstroom meer dan 10% ⇒ veiligheidsfactor 2

Max. piekstroom < 75 mA (bij weerstand van 500 ohm)

Max. rmsstroom < 15 mA rms (bij weerstand van 500 ohm en onafhankelijk van aard van de stroom)

- Maximale duur van een impuls ≤ 10 ms

- Maximale energie van een impuls ≤ 5 mJ (gemeten bij weerstand die maximumenergie veroorzaakt)

- Maximale energie van impulsen gedurende één seconde ≤ 500 mJ (gemeten bij weerstand die maximumenergie veroorzaakt)